Став странаjасса пролетаријјас, ӧтувтчӧј!

№ 9 (794)
ЈАНВАР
18 лун
1938 во

КОМІ КОМСОМОԈЕЦ

Гаӡет леӡӧны
ВЛКСМ
Комі Обком
ԁа Сыктывкарса
Горком

СССР-са первој созыва Верховнӧј Сӧветлӧн первој Сеԍԍіја

Інформаціоннӧј јуӧртӧм

Сојузса Сӧветлӧн ԁа Націонаԉностјас Сӧветлӧн ӧтувја заԍеԁаԋіје јылыԍ 1938 воԍа јанвар 15-ӧԁ лунӧ

Јанвар 15-ӧԁ лунӧ, 2 час лунын, Сојузса Сӧвет заԍеԁаԋіјеjас залын, Кремлын, вӧлі Сојузса Сӧветлӧн ԁа Націонаԉностјас Сӧветлӧн первој ӧтувја заԍеԁаԋіје.

Преԁԍеԁатеԉствујтӧ Сојузса Сӧветлӧн Преԁԍеԁатеԉ А. А. Анԁрејев.

Ԃепутат А. В. Осіпов преԁложеԋіје серті Сојузса Сӧвет ԁа Націонаԉностјас Сӧвет ӧтувја заԍеԁаԋіјеjас ужлӧн прінімајтԍӧ тащӧм регламент:

1. Сојузса Сӧвет ԁа Націонаԉностјас Сӧвет ӧтувја заԍеԁаԋіје ужлӧн пӧраԁок вопросјас куԅа ԁокладчікјас вынԍӧԁԍӧны ӧті ԁа мӧԁ палатаса преԁԍеԁатеԉјасӧн.

2. Сојузса Сӧвет ԁа Націонаԉностјас Сӧвет ԃепутатјаслӧн быԁ группа, кӧні лыԃԃыԍӧ 50 мортыԍ ԋешажык, вермас выставітны аԍсыс соԁокладчікӧс.

3. Ԁокладчікјаслы ԁоклад вылӧ сетԍӧ 1 час ԁа заклучітеԉнӧј кыв вылӧ 30 мінут, соԁокладчікјаслы соԁоклад вылӧ—30 мінут, заклучітеԉнӧј кыв вылӧ—15 мінут.

4. Ораторјаслы кыв сетԍӧ первојыс—20 мінут ԁа мӧԁыс—5 мінут.

5. Лічнӧј зајавлеԋіјеjас ԁа фактіческӧј справкајас сетԍӧны піԍменнӧ ԁа јӧзӧԁԍӧны палатајасса ӧтувја заԍеԁаԋіје вылын преԁԍеԁатеԉствујтыԍӧн пыр-жӧ лібӧ заԍеԁаԋіје помын, најӧ соԃержаԋіје серті.

6. Ӧчереԁтӧм запросјас сетԍӧны піԍменнӧ ԁа пыр-жӧ јӧзӧԁԍӧны преԁԍеԁатеԉствујтыԍӧн.

7. Пӧраԁок јылыԍ кыв вылӧ сетԍӧ 5 мінут.

8. Гӧлӧсујтӧм мотівјас куԅа сетԍӧ 3 мінут.

Преԁԍеԁатеԉствујтыԍ А. А. Анԁрејев јӧзӧԁӧ вопросјас Сојузса Сӧвет ԁа Націонаԉностјас Сӧвет ӧтувја заԍеԁаԋіјеjас вылын обсуԃітӧм вылӧ, коԁјасӧс прімітӧма палатајасӧн:

1. СССР-са ЦІК-ӧн ԁа СНК-ӧн прімітӧм шуӧмјасӧԁ јітӧԁын СССР-са Конԍтітуціја ӧткымын статтаjасӧ вежӧмјас ԁа соԁтӧԁјас пыртӧм.

2. СССР-са Верховнӧј Сӧветлыԍ Преԅіԁіум бӧрјӧм:
а) СССР-са Верховнӧј Сӧвет Преԅіԁіумса преԁԍеԁатеԉӧс.
б) СССР-са Верховнӧј Сӧвет Преԅіԁіумса преԁԍеԁатеԉӧс вежыԍјасӧс.
в) СССР-са Верховнӧј Сӧвет Преԅіԁіумса секретарӧс.
г) СССР-са Верховнӧј Сӧвет Преԅіԁіумса шлеԋјасӧс.

3. СССР-са Правітеԉство—СССР-са Нароԁнӧј Коміԍсарјаслыԍ Сӧвет образујтӧм.

4. СССР-са Прокурорӧс назначітӧм.

5. Ԃепутатјаслыԍ рӧскоԁјас, коԁјас јітчӧмаӧԍ најӧ ԃепутатскӧј објазанностјас оломӧ пӧртӧмкӧԁ, мынтӧм јылыԍ.

Ужлӧн тајӧ пӧраԁокыԍ ӧтԍогласӧн вынԍӧԁԍӧ.

Ӧтувја заԍеԁаԋіјеjас уж пӧраԁок первој вопрос куԅа кывзӧны ԁоклад ԃепутат А. Ф. Горкінлыԍ.

Ԁоклад куԅа сорԋітісны ԃепутатјас С. В. Косіор, А. А. Волков, Л. І. Мірзојан, Н. А. Булганін, С. Сеґізбајев.

СССР Конԍтітуціја ӧткымын статтаjас ԁінӧ вежӧмјас ԁа соԁтӧԁјас јылыԍ вопрос куԅа ыжыԁ реԋӧн выступітіс СССР-са Нароԁнӧј Коміԍсарјас Сӧветын преԁԍеԁатеԉ ԃепутат В. М. Молотов, коԁӧс встретітӧма ԁыр ԋужалан оваціјаӧн.

Преԋіјеjас помаԍӧм бӧрын СССР-са Верховнӧј Сӧвет вужӧ пыртӧм вежӧмјас ԁа соԁтӧԁјас постатеԋнӧја лыԃԃӧмӧ ԁа гӧлӧсујтӧмӧ торјӧн палатајас куԅа.

СССР-са Верховнӧј Сӧвет прімітӧ тащӧм шуӧм СССР-са Конԍтітуціја (Основнӧј закон) ӧткымын статтаjасӧ СССР-са ЦІК-ӧн ԁа СНК-ӧн прімітӧм шуӧмјаскӧԁ јітӧԁын вежӧмјас ԁа соԁтӧԁјас пыртӧм јылыԍ.

1. СССР-са Конԍтітуціјалыԍ 22-ӧԁ статта вежӧм јылыԍ

Сӧветскӧј Соціаԉістіческӧј Республікајас Сојузлӧн Верховнӧј Сӧвет шуӧ:

Вынԍӧԁны Россіјскӧј Сӧветскӧј Феԁератівнӧј Соціаԉістіческӧј Республіка составын образујтӧм крајјас: Алтајскӧј ԁа Красноԁарскӧј ԁа областјас Архангеԉскӧј, Вологоԁскӧј, Іркутскӧј, Новосібірскӧј, Орловскӧј, Ростовскӧј, Рʼазанскӧј, Смоԉенскӧј, Тамбовскӧј, Тулскӧј ԁа Чітінскӧј.

Такӧԁ јітӧԁын СССР-са Конԍтітуціјалыԍ 22-ӧԁ статта ґіжны тащӧм ногӧн:

„22-ӧԁ статта. Россіјскӧј Сӧветскӧј Феԁератівнӧј Соціаԉістіческӧј Республіка состоітӧ:

Алтајскӧј, Ԁаԉневосточнӧј, Красноԁарскӧј, Краснојарскӧј, Орджонікіԃевскӧј крајјасыԍ;

Архангеԉскӧј, Вологоԁскӧј, Вороԋежскӧј, Горʼковскӧј, Івановскӧј, Іркутскӧј, Каԉінінскӧј, Кіровскӧј, Кујбышевскӧј, Курскӧј, Ԉенінграԁскӧј, Московскӧј, Новосібірскӧј, Омскӧј, Оренбургскӧј, Орловскӧј, Ростовскӧј, Рʼазанскӧј, Саратовскӧј, Свердловскӧј, Смоԉенскӧј, Сталінграԁскӧј, Тамбовскӧј, Тулскӧј, Челабінскӧј, Чітінскӧј, Јарославскӧј областјасыԍ;

Татарскӧј, Башкірскӧј, Ԁагестанскӧј, Бурʼат-Монголскӧј, Кабарԃіно-Балкарскӧј, Калмыцкӧј, Кареԉскӧј, Комі, Крымскӧј, Марійскӧј, Морԁовскӧј, Ԋемцев-Поволжја, Северо-Осетінскӧј, Уԁмуртскӧј, Чечено-Інгушскӧј, Чувашскӧј, Јакутскӧј автономнӧј сӧветскӧј соціаԉістіческӧј республікајасыԍ;

Аԁыгејскӧј, Јевреjскӧј, Карачајевскӧј, Ојротскӧј, Хакасскӧј, Черкесскӧј автономнӧј областјасыԍ“.

II. СССР-са Конԍтітуціјалыԍ 23-ӧԁ статта вежӧм јылыԍ

Сӧветскӧј Соціаԉістіческӧј Республікајас Сојузса Верховнӧј Сӧвет шуӧ:

Вынԍӧԁны Украінскӧј Сӧветскӧј Соціаԉістіческӧј Республіка составын Жітомірскӧј, Камеԋец-Поԁолскӧј, Ԋіколајевскӧј ԁа Полтавскӧј областјас образујтӧм.

Такӧԁ јітӧԁын СССР-са Конԍтітуціјалыԍ 23-ӧԁ статта ґіжны тащӧм ногӧн:

„23-ӧԁ статта. Украінскӧј Сӧветскӧј Соціаԉістіческӧј Республіка состоітӧ Вінніцкӧј, Ԃнепропетровскӧј, Ԁонецкӧј, Жітомірскӧј, Камеԋец-Поԁолскӧј, Кіјевскӧј, Ԋіколајевскӧј, Одесскӧј, Полтавскӧј, Харʼковскӧј, Черніговскӧј областјасыԍ ԁа Молԁавскӧј автономнӧј сӧветскӧј соціаԉістіческӧј республікаыԍ.“

III. СССР-са Конԍтітуціјалыԍ 26-ӧԁ статта вежӧм јылыԍ

Сӧветскӧј Соціаԉістіческӧј Республікајас Сојузлӧн Верховнӧј Сӧвет шуӧ:

Вынԍӧԁны Узбекскӧј Сӧветскӧј Соціаԉістіческӧј Республіка составын Бухарскӧј, Самаркандскӧј, Ташкентскӧј, Ферганскӧј ԁа Хорезмскӧј областјас образујтӧм.

Такӧԁ јітӧԁын СССР-са Конԍтітуціјалыԍ 26-ӧԁ статта ґіжны тащӧм ногӧн:

„26-ӧԁ статта. Узбекскӧј Сӧветскӧј Соціаԉістіческӧј Республіка состоітӧ Бухарскӧј, Самаркандскӧј, Ташкентскӧј, Ферганскӧј, Хорезмскӧј областјасыԍ ԁа Кара-Калпакскӧј автономнӧј сӧветскӧј соціаԉістіческӧј республікаыԍ.“

IV. СССР-са Конԍтітуціјалыԍ 28-ӧԁ статта вежӧм јылыԍ

Сӧветскӧј Соціаԉістіческӧј Республікајас Сојузлӧн Верховнӧј Сӧвет шуӧ:

Вынԍӧԁны Казахскӧј Сӧветскӧј Соціаԉістіческӧј Республікајас составын Гурјевскӧј, Кзыл-Орԃінскӧј ԁа Павлоԁарскӧј областјас образујтӧм.

Такӧԁ јітӧԁын СССР-са Конԍтітуціјалыԍ 28-ӧԁ статта ґіжны тащӧм ногӧн:

„28-ӧԁ статта. Казахскӧј Сӧветскӧј Соціаԉістіческӧј Республіка состоітӧ Актубінскӧј, Алма-Атінскӧј, Восточно-Казахстанскӧј, Гурјевскӧј, Западно-Казахстанскӧј, Караганԃінскӧј, Кзыл-Орԃінскӧј, Кустанајскӧј, Павлоԁарскӧј, Северо-Казахстанскӧј, Јужно-Казахстанскӧј областјасыԍ.“

V. СССР-са Конԍтітуціјалыԍ 29-ӧԁ статта вежӧм јылыԍ

Сӧветскӧј Соціаԉістіческӧј Республікајас Сојузлӧн Верховнӧј Сӧвет шуӧ:

Вынԍӧԁны Белорусскӧј Сӧветскӧј Соціаԉістіческӧј Республіка составын Вітебскӧј, Гомеԉскӧј, Мінскӧј, Могіԉевскӧј, Полесскӧј областјас образујтӧм.

Такӧԁ јітӧԁын СССР-са Конԍтітуціјалыԍ 29-ӧԁ статта ґіжны тащӧм ногӧн:

„29-ӧԁ статта. Белорусскӧј Сӧветскӧј Соціаԉістіческӧј Республіка состоітӧ Вітебскӧј, Гомеԉскӧј, Мінскӧј, Могіԉевскӧј, Полесскӧј областјасыԍ.“

VI. СССР-са Конԍтітуціјалӧн 49-ӧԁ статтаӧ соԁтӧм јылыԍ

Сӧветскӧј Соціаԉістіческӧј Республікајас Сојузлӧн Верховнӧј Сӧвет шуӧ:

СССР-са Конԍтітуціјалыԍ 49-ӧԁ статта соԁтыны тащӧм соԃержаԋіјеа „п“ пунктӧн:

„п) СССР-ӧс ԁорјан лібӧ государственнӧј безопасност ԁа общественнӧј пӧраԁок обеспечітан інтересјасын торја местајасын лібӧ став СССР пастаын јавітӧ военнӧј положеԋіје.“

VII. СССР-са Конԍтітуціјалӧн 77-ӧԁ статтаӧ соԁтӧԁ јылыԍ

Сӧветскӧј Соціаԉістіческӧј Республікајас Сојузлӧн Верховнӧј Сӧвет шуӧ:

Вынԍӧԁны общесојузнӧј нароԁнӧј коміссаріатјас—машиностројеԋіје куԅа нароԁнӧј коміссаріат, военно-морскӧј флот куԅа нароԁнӧј коміссаріат ԁа заготовкајас куԅа нароԁнӧј коміссаріат образујтӧм.

Такӧԁ јітӧԁын СССР-са Конԍтітуціјалыԍ 77-ӧԁ статта ґіжны тащӧм ногӧн:

„77-ӧԁ статта. Общесојузнӧј нароԁнӧј коміссаріатјасӧн лоӧны тащӧм нароԁнӧј коміссаріатјас:
Оборона куԅа,
Іностраннӧј ԃелӧјас куԅа,
Внешнеј торговла куԅа,
Путеј Сообщеԋіја,
Свјаԅ куԅа,
Вавыв транспорт куԅа,
Сӧкыԁ промышленност куԅа,
Оборонӧј промышленност куԅа,
Машиностројеԋіје куԅа,
Военно-морскӧј флот куԅа,
Заготовкајас куԅа.“

VIII. СССР-са Конԍтітуціјалӧн 70, 78, 83 статтаjас ԁінӧ соԁтӧԁјас ԁа поправкајас јылыԍ

Сӧветскӧј Соціаԉістіческӧј Республікајас Сојузлӧн Верховнӧј Сӧвет шуӧ:

СССР-са Конԍтітуціјалыԍ 70-ӧԁ статта соԁтыны кывјасӧн—

„Государственнӧј Банк правлеԋіјеса преԁԍеԁатеԉ“.

СССР-са Конԍтітуціјалӧн 70-ӧԁ статтаыԍ—„Заготовкајас куԅа Комітетса Преԁԍеԁатеԉ“ кывјас шыбытны.

СССР-са Конԍтітуціјалӧн 78-ӧԁ статтаын кывјас „Пыщкӧсса тӧргујтӧм куԅа“ вежны „Тӧргујтӧм куԅа“ кывјӧн.

СССР-са Конԍтітуціјалӧн 83-ӧԁ статтаын кывјас „Заготовкајас куԅа Комітетса уполномоченнӧј“ кывјас шыбытны ԁа „Пыщкӧсса тӧргујтӧм куԅа“ кывјас вежны „Тӧргујтӧм куԅа“ кывјӧн.

Та вылын Сојузса Сӧветлӧн ԁа Націонаԉностјас Сӧветлӧн первој ӧтувја заԍеԁаԋіје тупкыԍӧ.

СССР-са первој созыва Верховнӧј Сӧветлӧн первој Ԍеԍԍіја

СССР Совнаркомса преԁԍеԁаԏеԉ ԃепутат В. М. Молотовлӧн реч

(ԃепутатјас вӧчӧны ԁыр ԋужалан оваціја СССР Совнаркомса преԁԍеԁаԏеԉ В. М. Молотовлы. Ставӧн сувтӧны, кылӧны горӧԁӧмјас: „Совнаркомса преԁԍеԁаԏеԉ Молотов јортлы—ура! „Бурнӧј аплоԃісментјас, горӧԁӧмјас: „Ура!“).

Јортјас, мі обсужԁајтам ӧні ыҗыԁ вопрос, сы вӧсна мыј ԃелӧыс касајтчӧ мијан Конԍԏітуцијалы, мијан Основнӧј законлы. Конԍԏітуција торја стаԏԏајас ԁінӧ ӧткымын вежӧмјас ԁа соԁтӧԁјас јылыԍ Центраԉнӧј Ісполԋіԏеԉнӧј Коміԏетлӧн ԁа Нароԁнӧј Коміссарјас Сӧветлӧн тіјанлы вынԍӧԁӧм вылӧ ԍетӧм шуӧмјасыс касајтчӧны, меԁԍасӧ, організаціонно-аԁміԋістраԏівнӧј вопросјаслы, но најӧ пыртӧны вежӧмјас ӧткымын сојузнӧј республіԉкајас пыщкын аԁміԋістраԏівнӧј ԃеԉеԋіјеӧ, касајтчӧны общщесојузнӧј госуԁарственнӧј аппаратлы ԁа затрагівајтӧны сојузса нароԁјаслыԍ жізԋеннӧј інԏересјассӧ.

Горкін јорт ԁоклаԁын ԁа республіԉкајасса преԁставіԏеԉјаслӧн выступԉеԋіјејасын тырмымӧн-ԋін тӧԁчӧԁӧма сіјӧ вопросјассӧ, коԁјас касајтчӧны аԁміԋістраԏівнӧј ԃеԉеԋіјелы ԁа веԉ уна выԉ областјас РСФСР-ын, Украінаын, Узбекістанын, Казахстанын ԁа Белоруԍԍіјаын лӧԍӧԁӧмлы. Ме сувтла вопросјас вылӧ, коԁјас јітчӧмаӧԍ общщесојузнӧј органјас ужкӧԁ ԁа выԉ общщесојузнӧј наркоматјас лӧԍӧԁӧмкӧԁ.

Сојузлӧн первој Конԍԏітуција ԍерԏі, коԁӧс вӧлі прімітӧма 1924-ӧԁ воын, мијан вӧлі лӧԍӧԁӧма 12 наркомат ԁа госуԁарственнӧј плановӧј коміԍԍіја. Сеԍаԋ страна олӧмын зев уна вежԍіс, госуԁарственнӧј ужлӧн размахыс јона соԁіс, решеԋіјејас прімітӧмӧн, коԁјасӧс преԁставітӧма ӧні Верховнӧј Сӧветӧн вынԍӧԁӧм вылӧ, мі кутам імеітны Нароԁнӧј Коміссарјас Сӧвет составын кыԏ квајт наркоматса, коміԏетјасса ԁа постојаннӧј коміԍԍіјајасса веԍкӧԁлыԍјасӧс, госплан ԁа сӧветскӧј контроԉ коміԍԍіја вкԉучітӧмӧн. Сыԍ кынӡі, Нароԁнӧј Коміссарјас Сӧвет берԁын сушществујтӧ нӧшта ӧкмыс общщегосуԁарственнӧј організација, коԁјасӧс веԍкыԁа сылы поԁчіԋітӧма. Таӡ тајӧ ставас аӡӡісны асԍыныс петкӧԁчӧм ԋе сӧмын нароԁнӧј овмӧслӧн ԁа куԉтурнӧј строіԏеԉстволӧн јона быԁмӧм, но сіӡ-жӧ і страна војеннӧј оборона могјаслӧн быԁмӧм, і тајӧ ставыслы лӧԍалан госуԁарственнӧј руковоԁствоын ыҗыԁ ԃіференціацијалӧн коланлун, коԁі быԏ требујтӧ выԉ організаціоннӧј формајас.

Кущӧм ӧԁјӧ быԁмӧ мијан овмӧс ԁа кущӧма паԍкалӧны сы ԍерԏі мијан могјас, тыԁалӧ кӧԏ-ԋін тащӧмторјыԍ. Коԉі воыԍ ԋеуна унҗык мијанлыԍ Конԍԏітуција Сӧветјаслӧн VIII-ӧԁ Ставсојузса сјезԁӧн вынԍӧԁӧмԍаԋ, а мі-ԋін сулалам выԉ організаціонно-аԁміԋістраԏівнӧј мерајас кыӡі сојузнӧј республіԉкајасын, сіӡі і общщесојузнӧј госуԁарственнӧј аппаратын нуӧԁны коланлун воӡын.

Быԁӧнлы тӧԁса, кущӧм ыҗыԁ туј муніс тајӧ војас чӧжнас мијан інԁустріја. Торјӧн тајӧ относітчӧ ԍӧкыԁ промышԉенностлы, коԁі муніс нароԁнӧј овмӧс став мукӧԁ јукӧнјасыԍ меԁвоӡын. Та вӧсна Наркомԏажпром, сыԍ машіностројеԋіје торјӧԁтӧӡ, лоіс муртыштны поԏӧм ыҗыԁ організацијаӧн інԁустріјалӧн ӧԁјӧ развівајтчыԍ јукӧнјас зев ыҗыԁ лыԁӧн. Веԍіг ӧні, кор Наркомԏажпромыԍ торјӧԁӧма-ԋін машіностројеԋіје ԁа лӧԍӧԁӧма Машіностројеԋіје куԅа Нароԁнӧј Коміссаріат, веԍіг ӧні Наркомԏажпром—меԁԍа ыҗыԁ промышԉеннӧј наркомат, наркомат, коԁі ԍетӧ зев уна ԁа секі-жӧ јона унаԍікас проԁукција.

Оз поԅ ԋе сӧгласітчыны сыкӧԁ, мыј ӧԁјӧ быԁмыԍ машіностројеԋіје, коԁлӧн воӡӧ ӧԁјӧ развівајтчӧмын сещӧма заінԏересованӧԍ нароԁнӧј овмӧслӧн став јукӧнјасыс, поԅӧ ӧніја условіјејасын правіԉнӧја котыртны сӧмын специаԉнӧј наркомат отсӧгӧн. Та јылыԍ вісталӧны тащӧм лыԁпасјас. Боԍтны-кӧ сӧмын кык пјаԏіԉеткајас—первој ԁа мӧԁ пјаԏіԉеткајас каԁколаст,—то сӧмын тајӧ каԁнас, мӧԁ ногӧн-кӧ 1928-ӧԁ воԍаԋ, Сӧветскӧј Сојузын машіностројеԋіје быԁміс 30,5 пӧв. А ті тӧԁанныԁ, мыј ԏехԋіческӧј реконструкцијалыԍ потребностјассӧ нӧшта ылӧӡ-на абу уԁовԉетворітӧма, мыј сіјӧ потребностјасыс воӡӧ ӧԁјӧ быԁмӧны. Збыԉыԍсӧ, мијан ем-ԋін кык ыҗыԁ машіностроіԏеԉнӧј ԏіпа коміссаріат. Меԁвоӡ, колӧ шуны Оборонной Промышԉенноԍт куԅа Нароԁнӧј Коміссаріат јылыԍ,—сіјӧ сіӡ-жӧ, меԁԍасӧ, машіностроіԏеԉнӧј коміссаріат. Сіјӧс лӧԍӧԁӧмана нӧшта мијанлыԍ Конԍԏітуција прімітігӧн во сајын ԁорыԍ ԋеуна унҗык, но сіјӧс-ԋін нагруԅітӧма ужӧн, сіӡ шуны, помӧӡыс. Сіјӧ ԍетӧ колана машінајас ԁа оборуԁоваԋіје Краснӧј Армијалы ԁа флотлы ԁа вӧчӧ мӧԁ ԍікас, кызвыннас машіностроіԏеԉнӧј, проԁукција. Мијанлы ковміс, век-жӧ, лӧԍӧԁны машіностројеԋіје куԅа специаԉнӧј наркомат, сы вӧсна мыј мијан потребностјас ԏехԋікаын, машінајасын, станокјасын помтӧмӧԍ. Уԍкӧԁла тӧԁвыланыԁ, мыј і мукӧԁ общщесојузнӧј ԁа сојузно-республіԉканскӧј наркоматјас, а сіӡ-жӧ местнӧј промышԉенноԍт куԅа наркоматјас вӧчӧны ԋе еща машіна ԁа разнӧј оборуԁоваԋіје. Мијан странаын ԏехԋіческӧј реконструкција воӡӧ нуӧԁӧмын веԁущщӧј места прінаԁԉежітӧ ӧні Наркоммашлы, коԁӧс лӧԍӧԁӧма ԋекымын тӧлыԍ сајын. Мі ԁумајтам, мыј Верховнӧј Сӧвет ошкас Наркоммаш лӧԍӧԁӧм јылыԍ шуӧм. **(Аплоԃісментјас).**

Мӧԁ наркомат, коԁ јылыԍ мунӧ ԍорԋіыс преԁложеԋіјејасын, коԁјасӧс преԁставітӧма Верховнӧј Сӧветӧн вынԍӧԁӧм вылӧ,—Заготовкајас куԅа Нароԁнӧј Коміссаріат.

Ӧніја віԁнас-ԋін ССР Сојузса СНК берԁса ԍеԉско-хоԅајственнӧј заготовкајас куԅа коміԏет—наркоматскӧј ԏіпа організација тајӧ кывсӧ тырвыјӧ гӧгӧрвоӧмӧн. Сылӧн ем аслас республіԉканскӧј органјас, крајевӧј ԁа областнӧј, а сіӡ-жӧ і рајоннӧј органјас. ԃелӧ вылас, тајӧ ыҗыԁ общщесојузнӧј наркомат, коԁлы, кыӡі ті тӧԁанныԁ ужыԍ тырмӧ.

Заготовкајас јукӧнын могјаслӧн быԁмӧм јітчӧма мијан віӡму овмӧс кыптӧмкӧԁ. Боԍтам фактјас, коԁјас относітчӧны ԍеԉско-хоԅајственнӧј заготовкајас быԁмӧмлы первој ԁа мӧԁ пјаԏіԉеткајас каԁӧн, стӧчҗыка шуӧмӧн, бӧрја ӧкмыс во чӧжӧн. Тајӧ каԁколастнас ԋаԋ заготовітӧм соԁі 2,5 пӧв; кыӡі сахарнӧј ԍвекла, сіӡі і картошка заготовітӧм, соԁіс 2 пӧв. Хлопок заготовітӧм соԁіс 3 пӧв.

Ӧні, кор мијан урожајјас кутісны ӧԁјӧ мунны вывлаԋ, сы вӧсна мыј колхознӧј строј вајӧ-ԋін асԍыс первој кіԍмӧм плоԁјас, кор колхозјас ԁа совхозјас сувтісны-ԋін кокјылӧ, најӧ петкӧԁласны аԍныԍӧ настојашщӧја став віӡму овмӧсса, сы лыԁын і скӧтвіӡан, проԁукција соԁӧмын. **(Аплоԃісментјас).**

Колхозјас завоԃітісны-ԋін пӧртны олӧмӧ колхоԅԋікјаслыԍ зажіточнӧј олӧм лӧԍӧԁан веԉікӧј мог. Крепыԁ колхозјас ԁа зажіточнӧј колхоԅԋікјас—тащӧм сама фактјасыслӧн ӧԁјӧ быԁмӧм мунӧ мијан ԍінјас воӡын. Сещӧм колхозјасыс кужасны нӧшта бурҗыка обеспечітны і госуԁарственнӧј нужԁајас. Основнӧј проԁуктајас заготовітӧм, коԁјасӧн снабжајтчӧ насеԉеԋіје, коԁјасӧн снабжајтчӧ мијан промышԉенноԍт, коԁјас колӧны госуԁарстволӧн уна зев важнӧј потребностјас вылӧ,—сіјӧ сещӧм ԃелӧ, коԁі быԁлун соԁӧ, лоӧ пыр јонҗыка ԍерјознӧјӧн. Сојузлӧн зев ыҗыԁ ԏерріторіја вылын заготовкајас ԃелӧ котыртӧм—сложнӧј, ыҗыԁ ԃелӧ. Тајӧ ужас мијан нӧшта ԋе еща гырыԍ тырмытӧмторјас. Заготовкајас котыртан ԃелӧ ӧԁјӧҗык бурмӧԁӧм став госуԁарство інԏересын, аслас віӡму овмӧслӧн інԏересын, колхозјаслӧн ԁа колхоԅԋікјаслӧн інԏересын. Колӧ наркомат, коԁі еԍкӧ лӧԍӧԁіс тајӧ ԃелӧсӧ настӧјашщӧја, коԁі еԍкӧ бурмӧԁіс асԍыс местнӧј ԁа центраԉнӧј аппаратсӧ, коԁі ӧтвечајтіс еԍкӧ заготовкајас куԅа став ԃелӧсӧ олӧмӧ пӧртӧмыԍ. Тајӧн објаԍԋајтчӧ Наркомзаг лӧԍӧԁӧм јылыԍ преԁложеԋіје.

Ӧні вуҗа Госуԁарственнӧј Банк ԁінӧ. Мијан Госуԁарственнӧј Банк—сіјӧ-ԋін зев ыҗыԁ організација, коԁлы равнӧјыс абу тајӧ јукӧнас ԋі ӧԏі госуԁарствоын. Госбанк імеітӧ став республіԉкајасын, крајјасын ԁа областјасын ԁа пӧшԏі став рајонјасын асԍыс учрежԃеԋіјејас. Сіјӧ—мијан фінансӧвӧј ԍісԏемалӧн зев ыҗыԁ, паԍкалӧм аппарат. Сылӧн ужыс імеітӧ первоԍԏепеннӧј тӧԁчанлун нароԁнӧј овмӧс развівајтӧм вылӧ, торјӧн вузаԍӧм развівајтӧм вылӧ, тӧвар бергӧԁчӧм паԍкӧԁӧм вылӧ, кыӡі карјас сіӡі і ԍіктјас промышԉеннӧј ԁа проԁовоԉственнӧј тӧварјасӧн снабжајтӧм вылӧ. Нароԁнӧј овмӧс быԁмӧмкӧԁ ӧтщӧщ, карса ԁа ԍіктса ужалыԍ јӧзлӧн потребностјас ӧԁјӧ быԁмӧмкӧԁ ӧтщӧщ, быԁмӧны і могјасыс Госуԁарственнӧј Банклӧн.

Ԋекымын лыԁпасыԍ мі вермам аӡӡыны, мыј лоіс бӧрја војаснас тајӧ јукӧнас.

Госуԁарственнӧј Банклӧн оборотјасыс, боԍтны-кӧ сӧмын Госбанклыԍ нароԁнӧј овмӧскӧԁ рӧшщӧтјас, банкпыщкӧсса рӧшщӧтјастӧг, бӧрја кӧкјамыс вонас быԁмісны 13 пӧв. 1928-29-ӧԁ воын Госбанклӧн нароԁнӧј овмӧскӧԁ рӧшщӧтјасыс вӧліны 176.662.219 ԍурс шајт, а 1936-ӧԁ воын најӧ вӧліны 2.115.793.886 ԍурс шајт.

Таӡі быԁміс Госуԁарственнӧј Банк ужлӧн масштабыс.

Госуԁарственнӧј Банк лыԁԃыԍсӧ мијан траԃіција ԍерԏі, важ моз, Фінансјас куԅа Наркомат пыщкӧсса організацијајас пӧвсыԍ ӧԏіӧн, кыӡ быԏԏӧ сіјӧ оз імеіт самостојаԏеԉнӧј тӧԁчанлун, кыӡ быԏԏӧ сіјӧ абу самостојаԏеԉнӧј креԃітно-фінансовӧј організација. ԃелӧ вылас тајӧ, ԃерт, ылӧӡ абу сіӡ.

Мӧԁарԍаԋ, Фінансјас куԅа аслас Нароԁнӧј Коміссаріатыслӧн уҗ масштабыс зев јона соԁіс ԁа воӡӧ соԁӧ быԁ воӧн. Сы јылыԍ мічаа вісталӧны мијан госуԁарстволӧн бјуԁжет јылыԍ ԁаннӧјјас.

Боԍтны-кӧ мијанлыԍ бјуԁжет ӡоԋнас, мӧԁногӧн-кӧ сојузнӧјӧс, республіԉканскӧј местнӧј бјуԁжетјаскӧԁ ӧтлаын вкԉучајтӧмӧн, то получітам тащӧм ԍерпас. 1928-29-ӧԁ воын тајӧ мијан бјуԁжетыс вӧлі 7,5 міԉԉіарԁ шајт, а коԉӧм 1937-ӧԁ воын сіјӧ-ԋін воіс, преԁваріԏеԉнӧј арталӧмјас ԍерԏі, 101 міԉԉіарԁ шајтӧӡ, мӧԁногӧн-кӧ быԁміс тајӧ ӧкмыс вонас 13 пӧв. **(Аплоԃісментјас).**

Мијан-кӧ еԍкӧ ез вӧв госуԁарственнӧј, республіԉканскӧј ԁа местнӧј бјуԁжетјаслӧн тащӧм ӧԁјӧ быԁмӧмыс, ез-кӧ еԍкӧ вӧв Госуԁарственнӧј Банк креԃітнӧј оборотјаслӧн тащӧм ӧԁјӧ быԁмӧмыс, коԁјас јылыԍ ӧні мі ԍорԋітам, мијан ез вермы еԍкӧ быԁмыны сещӧм гырыԍ ӧԁјасӧн мијан овмӧс, мијан куԉтурнӧј строіԏеԉство, ԁа ез вермы еԍкӧ сещӧм ӧԁјӧ јонмыны страналӧн оборонаыс, кыӡі мі сіјӧ імеітам став бӧрја војаснас.

Госуԁарственнӧј бјуԁжет ԁа Госуԁарственнӧј Банклӧн фінансӧвӧј оборотјасыс, кыӡі ԅеркалӧ петкӧԁлӧны сіјӧ, мыј мијан мунӧ сӧветјас странаын, прӧстӧј лыԁпасјасын, правԁа, јона гырыԍ, јона внушіԏеԉнӧј, јона авторіԏетнӧј лыԁпасјасын.

Татыԍ колӧ вӧчны, јортјас, ӧткымын організаціоннӧј вывоԁјас. Мі, кыӡ быԏԏӧ, ог кӧсјӧј чінтыны Госуԁарственнӧј Банклыԍ оборотјассӧ, а кӧсјам сылыԍ воӡӧ быԁмӧм. Мі, кыӡ быԏԏӧ, ог кӧсјӧј чінтыны і мијанлыԍ бјуԁжет, а кӧсјам мунны во-

(*Помсӧ віӡӧԁ 3-ӧԁ ԉістб.*)

СССР-са первој созыва Верховнöј Сöветлöн первој Ԍеԍԍија

СССР Совнаркомса преԁԍеԁаԏеԉ ԃепутат В. М. Молотов јортлöн реч

(П О М)

ӡö іспытајтöм туј куԅа, государстволыԍ быԁмыԍ потребностјассö колана ногöн фінансірујтöмöн, насеԉеԋіјелыԍ быԁмыԍ потребностјассö нöшта буржыка обеспечівајтöмöн. Та вöсна кыптö вопрос сы јылыԍ, меԁым ԍетны ыжыԁ самостојаԏеԉност сещöм важнöј фінансöвöј організацијалы, кыӡі Государственнöј Банк. Тајöн кыпалö коланлун торјöԁны Государственнöј Банк Фінансјас куԅа Народнöј Коміссаріатыԍ, ԍетны сылы колана самостојаԏеԉност, а, сіӡ-кö, і пуктыны сы вылö ыжыԁ кывкутöм Сојузын креԃітнöј ԃелööн веԍкöԁлöмыԍ, Госбанк веԍкыԁа Совнаркомлы подчіԋітöмöн ԁа сіјö веԍкöԁлыԍлы Народнöј Коміссарјас Сöветын решајтана гöлöс, Народнöј Коміссар правојасöн ԍетöмöн. Ставыс тајö леӡö артавны сы вылö, мыј Верховнöј Сöвет ошкас міјанлыԍ преԁложеԋіјенымöс, кыӡі правіԉнöјöс, кыӡі аскаԁԍаöс. (Аплоԃісментјас).

Ԍеԍԍа, нöшта öԏі выԉ наркомат лöԍöԁöм јылыԍ, Војенно-морскöј флот куԅа Народнöј Коміссаріат лöԍöԁöм јылыԍ. Оз поԅ ԋе прізнајтны, тајö і вывті важнöј, і вывті назревшöј вопрос. Міјан öні ԋоԉ војенно-морскöј флот: Балԏіјскöј, Черноморскöј, Ԍевернöј ԁа Ԏіхоокеанскöј. Кажітчö, абу еща öԏі страналы, торјöн-ԋін сы вöсна, мыј міјан морскöј флотјас імеітöны ԋепосреԁственнöј отношеԋіје і öткымын океанјас ԁінö. Но настöјащöја кутчысны морскöј флот стрöітöмö мі вермім сöмын бöрја војасö. І Балԏіјскöј, і Черноморскöј, і Ԍевернöј, і Ԏіхоокеанскöј флотјас завоԃітісны-ԋін быԁмыны сіӡ, кыӡі колö сöветскöј веԉікöј ԃержавалы. Најö јона соԁöны выԉ јеԃіԋіцајасöн, öні посԋіжыкјасöн, а вот ештöԁам ԋекымын выԉ завоԁјас,—коԁјасöс старајтчам стрöітны öԁјöжык!—і завоԃітам соԁтыны міјанлыԍ флотјас öԁјöжык ԁа секі-жö вынјöра морскöј јеԃіԋіцајасöн. (Бурнöј аплоԃісментјас).

Мі ԁолженöԍ лыԃԃысны сіјöн, мыј міјан страна ыжыԁ, мыј сіјöс кыщалöны уна морејас, і сіјö міјаԋлы пыр каԅтылö сы јылыԍ, мыј флот міјан ԁолжен лоны крепыԁ, јон. (Бурнöј аплоԃісментјас). Сы јылыԍ-жö міјанлы каԅтылöны і капітаԉістіческöј ԃержавајас сіјöн, мыј бöрја војаснас најö паԍкöԁісны зев ыжыԁ војенно-морскöј строіԏеԉство. Мі ог ԁумајтöј коԉччыны равноԁушнöјјасöн тајö факт ԁінас, торјöн-ԋін сы вöсна, мыј капіԏаԉістіческöј ԃержавајас ԋекыӡ оз вермыны сорԋітчыны војенно-морскöј строіԏеԉствоын гонка кöԏ ԋеуна ограԋічітöм јылыԍ. Напрімер, сещöм агреԍԍівнöј ԃержава, кыӡі Јапоԋіја, öнöӡ öтказывајтчö морскöј вооружеԋіје ограԋічітöмын кущöм-кö участіјеыԍ. Öнöӡ, быԁԍікас межԁународнöј конференцијајас вылö віӡöԁтöг,—уԍкöԁлам тöԁвыланыԁ кöԏ 1936-öԁ воԍа лонԃонскöј конференција морскöј вооружеԋіјејас ограԋічітöм јылыԍ вопросјас куԅа,—міјан ԁаԉԋевосточнöј суԍеԃлöн—Јапоԋіјалöн—морскöј вооружеԋіјејаслы ԋекущöм ограԋічеԋіјејас абуöԍ. Мі öмöј ԋе ԁолженöԍ артыштны тајö фактсö? Тыԁалö, ті шуанныԁ, мыј тајö торсö мі ԁолженöԍ кыӡі колö артыштны міјан ужын. (Аплоԃісментјас).

Со мöԁ факт. 1936-öԁ воԍа лонԃонскöј конференција вылын формаԉнöја участвујтöм вылö віӡöԁтöг, фашістскöј Ітаԉија сіӡ-жö, быԁԍікас ԋеԍерјознöј моԏівјас серԏі, öтказітчіс кырымавны кöԏ кущöм-кö соглашеԋіје мукöԁ странајаскöԁ морскöј вооружеԋіјејас ограԋічітöм јылыԍ. А-öԁ Ітаԉија öні претенԁујтö сы вылö, меԁым контроԉтöг кöԅајԋічајтны став Среԃіԅемнöј мореын, мыј оз вермы ԋе вöрԅöԁны Сöветскöј Сојузлыԍ гырыԍ інԏересјассö. Мі-öмöј ԋе ԁолженöԍ артыштны і тајö фактсö міјан шуöмјасын? (Аплоԃісментјас).

Шуöны, мыј фашістскöј Германіја кырымаліс морскöј соглашеԋіје, но мі нöшта ԁолженöԍ віӡöԁлыны, мыј сулалö сіјö кырымпасыс. (Ԍерам, аплоԃісментјас).

Век-жö, ставыс віԍталö сы јылыԍ, мыј міјанлы колö імеітны јон војенно-морскöј флот. (Аплоԃісментјас).

Мі лыԃԃам сіӡ: главнöјыс, меԁым вöлі крепыԁ ԁа вынјöра міјан государственнöј корабԉ, а сіјö, кыӡі мі тöԁам, крепыԁ ԁа пыр воӡö крепаммö. (Бурнöј аплоԃісментјас). Міјан сöветскöј строј вынјöра ԁа кöсјö лоны нöшта вынјöраöнжык, кöсјö лоны ԋепрістyпнöјöн врагјаслы. (Бурнöј, ԁыр ԋужалан аплоԃісментјас). Татыԍ мі вöчам вывоԁ, мыј міјанлы колö јон Краснöј Армија ԁа міјанлы колö јон Војенно-морскöј флот. (Ԁыр ԋужалан аплоԃісментјас). Вынјöра сöветскöј ԃержавалöн ԁолжен лоны сіјö інԏересјаслы лöԍалана, міјан веԉікöј ԃелöлы ԁостојнöј, морскöј ԁа океанскöј флот. (Ԁыр ԋужалан аплоԃісментјас).

Сы могыԍ, меԁым кутыртны сіјö флотсö сылöн сложнöј ԏехԋіческöј оснащеԋіјеöн, сылöн вынјöра морскöј арԏіԉԉеріјаöн, сылöн сöветскöј флот ԁостоінстволы лöԍалан морскöј авіацијаöн (бурнöј аплоԃісментјас) і сы могыԍ, меԁым воԍпітајтны сöветскöја кваԉіфіцірованнöј мор'акјаслыԍ ԁа морскöј ԏехԋікјаслыԍ уналыԁа каԃрјасöс, колö выԉ наркомат, колö Војенно-морскöј флот куԅа Наркомат. (Аплоԃісментјас).

Бурещ сы вöсна, мыј быԁміс міјан Краснöј Армија, мыј і сені колö зев ыжыԁ быԁлунја уж сіјöс воӡö јонмöԁöм куԅа, сіјöс воӡö ԏехԋіческöја оснаԍԏітöм куԅа, колö тöԁчымöн буржык уж роԃіналы преԃаннöј красноармејецјасöс ԁа команԃірјасöс боԉшевістскöја воԍпітајтöм куԅа, бурещ сы вöсна, мыј Краснöј Армијаын став тајö ԃелöнас веԍкöԁлöм імеітö аслас воӡын зев гырыԍ могјас, а Војенно-морскöј флот требујтö аслас ԁінö специаԉнöј ԁа секі-жö јон вніманіје, мі лыԃԃам коланаöн, Оборона куԅа Наркоматкöԁ öтщöщ імеітны Војенно-морскöј флот куԅа Наркомат. (Бурнöј, ԁыр ԋужалан аплоԃісментјас).

Міјан мог—кыпöԁны нöшта вылöжык Сöветскöј Сојузлыԍ сухопутнöј граԋіцајассö ԁа морскöј берöгјассö віӡан ԃелö. Наԃејтчам, мыј міјан мор'акјас чеԍтöн пöртасны олöмö асԍыныс могсö, а Наркомморфлот настојчівöја ԁа муӡлытöг кутас ужавны вына сöветскöј војеннöј морскöј флот лöԍöԁöм вылын. (Ԁыр ԋужалан аплоԃісментјас).

Меԁбöрын, ԃепутат јортјас, нöшта ԋекымын кыв öԏі преԁложеԋіје јылыԍ, коԁі пыртԍö тіјанöн вынԍöԁöм вылö, а іменнö Конԍԏітуцијалыԍ 49-öԁ стаԏԏа соԁтöм јылыԍ. Ԃелöыс мунö сы јылыԍ, меԁым соԁтыны сіјö стаԏԏасö інԁöмöн Верховнöј Сöвет Преԅіԃіумлöн право вылö решітны вопрос војеннöј положеԋіје пыртöм јылыԍ сен, кöні сіјö кутас ковны.

Ті тöԁанныԁ, мыј Сöветскöј Сојуз вылö бöрја војасын ортсыԍаԋ ԋекоԁ ез уԍкöԁчыв, кöԏ і ез вöв тырмытöмлун імперіаԉістіческöј агрессорјасԍаԋ унаԍікас провокацијајасын. Ез вöв сы вöсна і коланлун інԁöм меропријаԏіјејасас ԁа та куԅа особöј решеԋіјејасас. І век-жö мі ԁолженöԍ мыј сурö аӡӡыны воӡвыв лоны вермана осложԋеԋіјејас серԏі. Та вöсна, меным кажітчö, преԁложеԋіјеыс, коԁі пыртԍö тајö вопрос куԅаыс, тіјанлы гöгöрвоана ԁа тырвыјö прінімајтԍана. (Ԁружнöј аплоԃісментјас).

Со, јортјас, вопросјасыс, коԁјас вылын ме ԁолжен вöлі сувтлыны Конԍԏітуцијаын вежԍöмјаскöԁ јітöԁын.

Міјан бур сöветскöј Конԍԏітуција, і сы вöсна нароԁ ԋімтіс сіјöс Стаԉінскöј Конԍԏітуцијаöн. (Бурнöј, ԁыр лöԋавтöм аплоԃісментјас, ставöн сувтöны, горöԁöмјас: "Ура!" „Меԁ олас Стаԉін јорт!“)

Олöмыс век-жö, аслас череԁöн, мунö воӡö, міјан страна быԁмö луныԍ-лун ԁа требујтö выԉ організационнöј формајас. Тајöн і кыпалöны вежöмјасыс ԁа соԁтöԁјасыс, коԁјас пыртԍöны міјан Конԍԏітуцијаö. Сіјö колö. Тајö лöԍалö сылы, мыј міјан сöветскöј строј быԁмö, креппамö ԁа совершенствујтчö.

Ставԍыс татыԍ мі аӡӡам сіјö ԃелöыслыԍ вынсö ԁа тöԁчанлунсö, коԁі öні міјан кіјасын, ужалыԍ јöз кіјасын,—ставԍыс татыԍ мі аӡӡам Ԉеԋін—Стаԉін ԃелöлыԍ веԉікöј тöԁчанлунсö ԁа могучöј вынсö! (Бурнöј, ԁыр ԋужалан аплоԃісментјас, ставöн сувтöны, горöԁöмјас: „Ура!“ „Меԁ олас Стаԉін јорт!“ „Меԁ олас Молотов јорт!“).

Кöӡа кежлö лöԍöԁчöмын ԋужмаԍны оз поԅ

Кіров ԋіма колхозса (Сыктывкар) колхоԅԋікјас јанвар 10-öԁ лунö, кöӡа кежлö лöԍöԁчöм јылыԍ ВКП(б) ЦК ԁа СССР-са Совнарком шуöмöн тöԁмаԍöм бöрын, шуісны чукöстны орԁјыԍны Стаԉін ԋіма колхозöс (Ԏеԋԏуково), но колхоз правԉеԋіјеыс пыр-на абу ыстöма сіјö чукöстчöмсö.

Кіров ԋіма колхозын кöӡа кежлö лöԍöԁчöм мунö омöԉа. 124 центԋер кöјԁысыԍ абу-на весалöма ԋі öԏі кілограмм. Колхозса веԍкöԁлыԍјас ыстыԍöны трієр абутöм вылö.

Колхоз берԁса комсомоԉскöј організацијаын секретар П. Вежов јорт (сіјö-жö колхозса јуралыԍ) оз тöжԁыԍ стахановскöј ԁвіжеԋіје ԁа орԁјыԍöм паԍкöԁöм вöсна. Емöԍ колхозын тöԁчана том уԁарԋікјас, кыӡі Наԃа Вежова, Аԋута Ԍиԁорова, Міша ԁа Ваԍа Фроловјас, но накöԁ колана воԍпітаԏеԉнöј уж оз нуöԁԍы. Ԍԏеннöј гаԅет колхозын оз пет.

Колö регыԁжык еновтны ԋужмаԍöмсö Кіров ԋіма колхоз берԁса комсомоԉецјаслы ԁа меԁвоӡ Вежов јортлы. Кöӡа кежлö лöԍöԁчöм оз ԏерпіт ԋекущöм ԋужмаԍöм.

С. Попов.

СССР-са ВЕРХОВНÖЈ СÖВЕТЛÖН 1-ј ԌЕԌԌІЈА ЧЕԌТ КУԄА

Ԃԋепропетровск, 16. Карл Ԉібкԋехт ԋіма завоԃын первој класса маԍԏер Наркевіч јорт јанвар 13-öԁ лунö ԍетіс выԉ рекорԁ. Гвоԅԃіԉнöј цехлы інструмент вöчöмын, сіјö нормасö тыртіс 730 прöчент вылö.

* * *

Свердловск, 16. Верх-Іԍетскöј завоԁын первој цехса став брігаԁаыс јанвар 15-öԁ лунö вевтыртісны став клеԏлыԍ мощностсö. Первој класса ваԉцовщщік-маԍԏер Коробејԋіков јортлöн брігаԁа прокатајтіс 610 пакет металл—197,5 прöчент план ԁінö.

Перевыполԋітісны тајö лунö планјассö 1, 2 ԁа 3 номера мартеновскöј пачјасса став стаԉеварыс.

* * *

Ԍімферопоԉ, 16. Ԃжанкој ԃепоса машіԋіст Бухаров јорт јанвар 15-öԁ лунö нуöԁіс полнöј тыра појезԁ Ԃжанкојԍаԋ Новоаԉексејевкаö 62 кілометра ԏехԋіческöј öԁöн, кор нормаыс 37 кілометр. Сіӡ-жö ыжыԁ успехјас ԁобітчіс машіԋіст Услов јорт, коԁі сіјö-жö участокас мöԁарö мунігöн нуöԁіс тыра појезԁ 15 кілометрöн нормаыԍ ыжыԁжык öԁöн.

Мыјла оз соԁ Волԍа ԊСШ-са організација

Волԍа ԊСШ берԁса комсомоԉскöј організација 1937 воын абу прімітöма комсомолö ԋіöԏі мортöс. А-öԁ ем коԁöс поԅö прімітны комсомолö. ԊСШ-ын сöмын 6-öԁ ԁа 7-öԁ классјасын велöԁчöны 133 морт. На пöвсын абу еща комсомоԉскöј арлыԁа велöԁчыԍ, коԁјас кöсјöны лоны ԉеԋінскöј комсомол раԁын. Но комсомоԉскöј організација накöԁ ԋекущöм уж оз нуöԁ. Організацијаса секретар А. Је. Торопов, коԁі нöшта ВЛКСМ рајком бјуроса шԉенö канԃіԁат, абу-на нуöԁлöма ԋіöԏі беԍеԁа комсомоԉскöј арлыԁа піоԋерјаскöԁ комсомолö пырöм јылыԍ. Піоԋерскöј отр'аԁјас ужалöны омöԉа. Торопов — піоԋерскöј отр'аԁын вожатöј, но арԍаԋыс сöмынна öтчыԁ нуöԁлöма общщöј сбор.

Татыԍ тыԁалö, мыј Торопов оз ԁонјав колана ногöн комсомоԉскöј уж, сіјö ужалö омöԉа кыӡі секретар, кыӡі вожатöј ԁај кыӡі учіԏеԉ. Ԃерт, сеԍԍа комсомоԉскöј організацијаыԁ оз кут соԁны.

Ԋ. Попов.

Испаԋијаса фронтјас вылын

(ТАСС јуӧртӧмјас ԍерті)

АСЫВВЫВ (АРАГОНСКӦЈ) ФРОНТ

Оборона куԉа испанскӧј мiнiстерство јуӧртӧм ԍерті, коԁӧс јӧзӧԁӧма јанвар 15-ӧԁ лунӧ, теруельскӧј фронт вылын сылӧн став секторјасын мунӧ ружјеыс кокԋыԁiка лыјӧм.

Еспаԋ агентство јуӧртӧм ԍерті, республiканскӧј војска бостiсны ԋекымын позiцiја Саладасаԋ војвылыс (Теруельсаԋ рытыв-војвылын).

Республiканскӧј самолотјас бомбарԁiрујтiсны мјатежнiкјаслыс веԉ уна вокзал, ԁа бырӧԁiсны сiјӧ вокзалјасыс ӧружије складјас. Ӧтi республiканскӧј ескаԁрiԉа лыјлiс грузовiкјаслыс обоз, коԁi вӧлi мунӧ мјатежнiкјаслӧн војска ԁiнӧ. Республiканскӧј самолотјасаԋ шыбытӧм ԋекымын бомбаӧн вӧлi бырӧԁӧма уна грузовiк.

ЦЕНТРАЉНӦЈ ФРОНТ

Маԁрiԁ фронт вылын Баррiо ԁеԉ Пероԉ рајонын республiканскӧј војска взорвiтiсны мiна. Взрыв вӧснаыс мјатежнiкјас воштiсны 50 сајас мортӧс вiӧмӧн. Мјатежнiкјаслыс шӧјӧвошӧмсӧ iспользујтӧмӧн, коԁi лоiс взрыв вӧсна, республiканскӧј војска ускӧԁчiсны атакаӧ фашистскӧј позiцiјајас вылӧ. Лоiс чорыԁ бој. Мјатежнiкјаслы ковмiс корны поԁкрепленiјејас. Республiканскӧј частјас, асԍыныс заԁаԋијесӧ олӧмӧ пӧртӧм бӧрын, бӧр воiсны асланыс позiцiјајас вылӧ.

Мукӧԁ фронтјас вылын оз пасјыссы ԋекущӧм тӧԁчана операцiја.

*

* *

Јанвар 15-ӧԁ лунса асылын фашистскӧј авiацiја кыкыс бомбарԁiрујтiс Барселона.

Арестујтӧма фашистскӧј органiзацiјаса 153 шленӧс

Парiж, 15. Гавас јуӧртӧм ԍерті, маԁрiԁскӧј полiцiјаӧн арестујтӧма 153 мортӧс, военнӧј характера фашистскӧј органiзацiјаса шленјасӧс.

Ԁегрелкӧԁ iнтервју

Рiм, 16. „Пополо ԁ'Италија" печатајтӧ iнтервју бельгiјаса „рексiстјаслӧн" (фашистјаслӧн) лiдер Ԁегрелкӧԁ, коԁi вiсталiс: „Ми ԁастам веԉ выступленiје. Тi убеԁiтчанныԁ сыын регыԁ мыстi. Сiјӧ лоас выступленiје, коԁi специаԉнӧ тiјанӧс заiнтересујтас. 15 лун мыстi лоӧны событiјејас, коԁјас лоӧны јона сер'ӧзнӧјӧс".

„Ленин в Октябре"

Јанвар 18-ӧԁ лунсаԋ Сыктывкарса кiнотеатрын кутас мунны хуԁожественнӧј iсторiческӧј фiлм „Ленин в Октябре". СНИМОК ВЫЛЫН: „Ленин в Октябре" фiлмыс каԁр—Ленiнлӧн Смолнӧјын выступленiје.

Италјанскӧј фiрмајаслы ԁа учрежԁенiјејаслы платежјас јылыс

ССР СОЈУЗСА НАРОԁНӦЈ КОМIССАРЈАС СӦВЕТЛӦН ШУӦМ

Сы вӧсна, мыј италјанскӧј фiрмајасӧн ԁа учрежԁенiјејасӧн ӧтарбоксаԋ самоволнӧја кутӧма платежјас сӧветскӧј органiзацiјајаслы уна торговӧј операцiјајас куԉа, ԁа опасенiје вӧсна, мыј i воӧ вермас лоны платежјас таԍi кутӧм, а сiԍ-жӧ италјанскӧј правiтелствосаԋ сӧветскӧј правiтелстволӧн соответствујущӧј нота вылӧ вочакыв вотӧм вӧсна, ԁа меԁым СССР-лы такӧԁ јiтӧԁын ез лоны матерiалнӧј ущербјас, ССР Сојузса Нароԁнӧј Комiссарјаслӧн Сӧвет шуӧ:

1\. Щӧктыны Италiајын СССР-са торгпреԁстволы ԁа СССР-са хоԅајственнӧј органiзацiјајаслы iмеiтчыс ԁа тајӧ шуӧмсӧ јӧзӧԁӧм бӧрын лоны вермыс обязателствојас куԉа платежјас италјанскӧј учрежԁенiјејаслы ԁа фiрмајаслы поԉза вылӧ, којмӧԁјасլы уступiтӧм обязателствојас лыԁԁӧмӧн, временнӧ, торја iнԁӧԁјасӧԅ, пуктыны СССР-са Госбанкӧ сiјӧ обязателствојас куԉаыс Госбанкӧн тајӧ взносјас вылас востӧм особӧј шщӧтјас вылӧ.

2\. ССР Сојузса Совнаркомлӧн торја iнԁӧԁјасӧԅ платежјас куԉа сiјӧ шщӧтјас вылыс ԋекущӧм переводјас не вӧчны.

ССР Сојузса Нароԁнӧј Комiссарјас Сӧветын преԁсеԁатеԉ В. МОЛОТОВ.

ССР Сојузса Совнаркомын ԁелӧјасӧн управлајтыс— Н. ПЕТРУНIЧЕВ.

Москва, Кремԉ,
Јанвар 14-ӧԁ лун, 1938 во.

* * *

Бӧрја во чӧжӧн ӧткымын италјанскӧј учрежԁенiјејас ԁа фiрмајас ӧтiбоксаԋ ԁа самоволнӧја суԁебнӧј установленiјејас ԁiнӧ шыӧԁчытӧг, мыј iнԁӧма комерческӧј контрактјасын, завоԁiтчiсны кутавны сӧветскӧј госуԁарственнӧј органiзацiјајаслы воан платежјас, бӧрјајасӧн Италiјаӧ тӧварјас мӧԁӧԁаломыс. Сiԍ, напрiмер, италјанскӧј морскӧј мiнiстерство, Ԋефтеекспорткӧԁ вӧчӧм контракт вылӧ вiзӧԁтӧг, ез мынты ԍентабр тӧлысын сылы сетӧм мазутыс ԁонсӧ. Сојузнефтеекспортӧн не ӧтчыԁыс корӧмјас вылӧ вiзӧԁтӧг, морскӧј мiнiстерство откажiтчӧ мынтысӧмыс. Сiԍ-жӧ вӧчӧ i италјанскӧј ӧтi ыжыԁ фiрма сiјӧ-жӧ нефтеекспорт куԉа. Сы кынԍi вӧлiны италјанскӧј портјасын ԋекущӧм основанiјетӧг сӧветскӧј суԁнојасӧс кутӧм случајјас, госуԁарственнӧј ембур куԉа специалнӧј советско-италјанскӧј соглашенiје нарушајтӧмӧн. Та вӧсна, сӧветскӧј хоԅајственнӧј органiзацiјајаслӧн ем поԁув лыԁԁыны асныс Италiјаыс не гарантiрованнӧјӧн воӧ вылӧ воштысӧмыс. Италјанскӧј учрежԁенiјејасӧн ԁа фiрмајасӧн сiјӧ асначука ԁејствiјејаскӧԁ јiтӧԁын Сӧветскӧј Сојузӧс ԁа сылыс органiзацiјајассӧ матерiалнӧј ущербыс обеспечiтӧм могыс, СССР-са СНК лыԁԁiс вынужԁеннӧјӧн прiмiтны вылын iнԁӧм шуӧмсӧ.

(ТАСС).

„Колӧ-жӧ ескӧ-ԁа"

Ԋобԁiн сiктса „Зар'а" колхоз берԁын ем комсомолскӧј органiзацiја. Сенi 5 шлен ԁа 2 канԁiԁат. Сiјӧ органiзацiјаас меӧн пырӧмсаԋ колiс кујим тӧлыс, но тајӧ кујим тӧлысьнас органiзацiјаын ез вӧв нi собранiје, нi полiтзанатiје. Органiзацiјаса секретар М. Макарова јорт, весiг, оз кӧсјы чукӧртлыны собранiјесӧ. Мi вӧлi корам сылыс чукӧртлыны собранiје Комi обкомол II-ӧԁ пленумлыс шуӧмјассӧ обсуԁiтӧм куԉа, но Макарова сӧмын шуыштiс, мыј—колӧ-жӧ ескӧ, чукӧртчывны-ԁа, i ставыс.

Шојнатыса рајкомолын вескӧԁлысјас сiԍ-жӧ оз тӧжԁысны первiчнӧј органiзацiјајаслыс ужсӧ бура пуктӧм вӧсна. Мiјанӧԍ рајкомсаԋ костыс зев еща, но рајкомолса вескӧԁлысјас мiјанӧ оз волывлыны, отсӧг органiзацiја ужын ԋекущӧмӧс оз сетны. Сiԍ-жӧ зев омӧԉ ужыс i Ԋобԁiнса терpiторiалнӧј органiзацiјаын, но рајкомолсаԋ отсӧгыс налы сiԍ-жӧ абу.

Ја. Макаров.

Бостiсны веԉ кӧсјысӧмјас

Турјаса „Труд" колхозыс комсомолкајас Марiја ԁа Пелагiја Пiроговајас ужалӧны тысканчысјасӧн Турја вӧрпунктын. Најӧ кыскӧны 12 кубометрӧн вӧв вылӧ быԁлун. Ӧнi најӧ кӧсјысiсны содтыны кыскасан ӧԁсӧ —кыскыны быԁлун 15 кбм.

Сiԍ-жӧ веԉ кӧсјысӧм бостiс кер сӧвтыс Куштысев. Сiјӧ кӧсјысiс сӧвтны 60 кубометрӧн лун. Ыжыԁ кӧсјысӧмјас бостaлiсны i мукӧԁ ужалысјас.

Iв. Клујев.

Трошев iзбачалӧ

Соскаса (Јемԁiн рајон) лыԁԁысан керкаӧн завеԁујтӧ А. А. Трошев. Сiјӧ абу, сiԍ шусана, „раԁӧвӧј" морт, —сiјӧ комсомолскӧј органiзацiјаса секретар. Ԁерт, сеԍса тащӧм мортыԁлыс позас вiччысны бура, сӧлӧмсаԋ ужалӧм. Но вiччысӧмыԁ вес вошӧ. Трошев абу сещӧм морт, меԁым ужавны. Сiјӧ i оз ужав.

Лыԁԁысан керка оз восьсыв. Корасны томјӧс Трошевлыс востывны лыԁԁысан керкасӧ, ԁа сiјӧ шуас— „карасiн абу". Вајасны томјӧс карасiн гортсыныс, Трошев на вылӧ горзыны ԁа вiԁчыны кутас. Ԁа i лыԁԁысан керкаас пырнысӧ нiнӧмла. Ем бiлiарԁ, но Трошев сiјӧ ворсныcӧ оз лэԍ. Ем гуԁӧк, раԁiо, но ставыс томан сајын. Суԍӧԁсӧны гаԅетјас, журналјас, но лыԁԁыны сiјӧс ԋекоԁ оз вермы—Трошев гортас вiзӧ.

Мiјанлы гӧгӧрвотӧм сiјӧ, тӧԁӧ оз Трошев комсомол могјас јылыс, тӧԁӧ оз сiјӧ комсомоллыс устав ԁа програмна. Ԁумајтам, мыј оз, а сы вӧсна мi вiсталам сылы, мыј ВЛКСМ-лӧн программа щӧктӧ нуӧԁны томјӧзӧс коммунiстiческӧја воспiтајтан уж, мыј „ВЛКСМ котыртаӧ томјӧзлыс клубјас ԁа нуӧԁӧ уж общерабочӧј ԁа колхознӧј клубјасын, бiблiотекајасын ԁа чiталнајасын". Тајӧ требованiјесӧ Трошев оз пӧрт олӧмӧ, а сы вӧсна, тыԁалӧ, лоас сылы нӧшта вiставны, мыј „ԅiк ԋекущӧм кежӧм ВЛКСМ программаыс оз ӧтлаас комсомолын сулалӧмкӧԁ".

Мiјанлы сiԍ-жӧ гӧгӧрвотӧм Јемԁiн РОНО-са ԁа рајкомолса вескӧԁлысјаслӧн лыԁԁысан керкајас уж вылӧ вiзӧԁӧмыс. Ӧԁ сiјӧ ужыс налӧн, а абу ԁаԁӧјаслӧн. Налы i колӧ сiјӧн вескӧԁлыны.

Мi сӧмын вiсталам, мыј мiјанлы колӧ лыԁԁысан керка, кӧнi пуктӧма ужсӧ колана ногӧн ԁа сенi јуралыс, коԁi абу Трошевкӧԁ.

Козлов.

Берлiнсаԋ ԁа Рiмсаԋ испаԋијаса мјатежнiкјасӧԍ туј вылын

Парiж, 16. „Јуманiте" јуӧртӧ, мыј меԁбӧрја конструкцiјаа 4 мотора германскӧј самолот, коԁi обладајтӧ ыжыԁ ӧԁӧн, пуксiс ӧтырт Буржес аероԁром вылӧ. Самолотса команԁiр корiс аеропортлыс јуӧртны сылы метеорологiческӧј ԁаннӧјас, коԁјас колӧны воӧ испанскӧј мјатежнiкјас терpiторiја вылӧ Севiлјаӧ лебӧм могыс.

Ответственнӧј реԁактор Г. I. ТОРЛОПОВ.

Уполн. Главлита № 45. Тип. УМП, г. Сыктывкар. Тираж 3198